

WP 2.3.2 Dokument
politike 2: Smernice politik za odločevalce o kariernem
svetovanju
september 2023

HdBA
Hochschule der
Bundesagentur für Arbeit
University of Applied Labour Studies

Podpora Evropske komisije za izdelavo te publikacije ne pomeni odobritve vsebine, ki odraža samo stališča avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.

ID projekta: 2022-1-DE02-KA220-VET-000088595

To delo je licencirano pod [Creative Commons Attribution-Non-Commercial-Share-Alike 4.0 National \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Vsebina

Uvod	4
Dokument politike 2: Smernice politike za odločevalce o kariernem svetovanju.....	5
Uvod.....	5
Povzetek partnerskih držav.....	5
Primer dobre prakse	7
Izvleček iz zaključka Transnacionalnega poročila	7
Smernice za odločevalce o kariernem svetovanju	9
Zaključek za odločevalce kariernega svetovanja	12

Uvod

Cilj **zaščiteneh delavnic in zaščitnih oblik zaposlovanja** je **priprava in podpora invalidom pri prehodu v redno zaposlitev**. Vendar pa mnogi invalidi na koncu ostanejo v zaščiteneh delavnicah **daljša obdobja ali celotno delovno življenje, zlasti tisti s kognitivnimi motnjami**. To kaže na neuspeh pri doseganju ciljev vključevanja, načrtanih v Konvenciji ZN o pravicah invalidov in nedavni direktivi Evropskega parlamenta.

Tabela: Statistični podatki o invalidnosti in stopnje zaposlenosti v partnerskih državah

Država	Invalidi (%)	Stopnja zaposlenosti (%)
Belgija	9%	26 %
Ciper	24 %	48,5 %
Nemčija	n/a	53 %
Slovenija	1 %	n/a

(Vir: transnacionalno poročilo Include3, najdete tukaj: https://include3.eu/wp-content/uploads/2023/08/Include_3_Trannational_report.pdf)

Za omogočanje trajnostnega prehoda je ključnega pomena **uskladiti potrebe invalidov z zahtevami trga dela**. **Svetovanje** ima v tem procesu osrednjo vlogo **prepoznavanja prednosti, interesov in potreb po usposabljanju posameznikov, ki iščejo nasvet**. Svetovalni delavci v varstvenih delavnicah vzdržujejo tudi stike z delodajalci, saj so posredniki. Ustrezno usmerjanje zagotavlja, da je poklicno usposabljanje prilagojeno individualnim učnim potrebam, veščinam in ciljem, pa tudi zahtevam in možnostim podpore na trgu dela.

Cilj projekta "Include³" je **razviti vire in participativni kurikulum** s sodelovanjem med svetovalci, posamezniki z motnjami v duševnem razvoju, delodajalci in strokovnjaki za poklicno usposabljanje. Cilj je **ustvariti poti od ciljno usmerjenega usposabljanja do trajnostne in ustrezne zaposlitve v običajnih delovnih okoljih**. Ta proces vključuje preusmeritev poklicnega izobraževanja na individualiziran način, da se posameznike pripravi na posebne priložnosti na trgu dela.

Ta politični dokument poudarja glavne ugotovitve partnerskih držav Belgije, Cipra, Nemčije in Slovenije. Dokument o politiki se sklicuje na nacionalno poročilo z zbiranjem primerov dobre prakse in povzemanjem rezultatov iz nacionalnega poročila. Prav tako izpeljuje praktične smernice za oblikovalce politike v

poklicnem izobraževanju in usposabljanju v zaščiteni delavnici. Štiri do pet praktičnih smernic za izvajanje je podanih za posebne teme, kot so sodelovalna partnerstva. Politični dokument se konča s sklepom.

Dokument politike 2: Smernice politike za odločevalce o kariernem svetovanju

Uvod

Namen tega dokumenta o politiki je zagotoviti politične smernice za odločevalce **vključene v karierno svetovanje invalidom**. Poudarja potrebo po spodbujanju vključujočih praks, opolnomočenju posameznikov in zagotavljanju enakih možnosti pri kariernem razvoju in zaposlovanju. Dokument črpa vpogled iz nacionalnega poročila in poudarja ključna področja izboljšav.

Povzetek partnerskih držav

Povzetek konceptov svetovanja in prehodov iz zaščitene zaposlitve na splošni trg dela v partnerskih državah:

Belgija:

Koncept svetovanja: *DSL* ponuja celovito svetovanje in usmerjanje za invalide, vključno s splošnim svetovanjem pred in med usposabljanjem in zaposlitvijo. Metoda svetovanja je ciljno usmerjena, z določenimi časi svetovanja in ocenjevanja, preverja pa tudi skladnost vadbenih podjetij z vsebino.

Prehodi na splošni trg dela: Belgija predstavlja "zunanje skupine" kot najboljšo prakso za prehod iz zaščitene zaposlitve. Zaposleni v delavnici ohranijo svoj status in plačilo med delom v podjetjih na splošnem trgu dela. Zunanje skupine omogočajo prvi korak na trg dela, hkrati pa zagotavljajo zaščito sistema.

Ciper:

Koncept svetovanja: *Fundacija Agios Stefanos* izvaja podporno zaposlitveno svetovanje po metodi zaposlitvenega coachinga. Zaposlitveni trenerji s strokovnim znanjem iz sociologije in psihologije podpirajo

odrasle invalide pri vstopu na odprti trg dela. Koncept svetovanja je namenjen krepitvi samozavesti, razvijanju komunikacijskih veščin, zahtevanju enakih možnosti in spodbujanju samoodločbe.

Prehodi na splošni trg dela: Posebna šola na Cipru ponuja program predpoklicnega usposabljanja in kvalifikacije, imenovan »Študij ob delu – zaposlitev ob delu«. Vključuje umestitev študentov z motnjami v duševnem razvoju v krajši delovni čas na splošnem trgu dela ob podpori zaposlitvenih trenerjev.

Nemčija:

Koncept svetovanja: Nemčija predstavlja tri koncepte svetovanja. Koncept svetovanja Zvezne agencije za zaposlovanje se osredotoča na poklicno usmerjanje invalidov, pri čemer invalida obravnava kot strokovnjaka samega sebe. *Dodatno svetovanje o neodvisni udeležbi (EUTB)* zagotavlja pristop vrstniškega svetovanja in opolnomočenja. *JOBSTER Ekipa* nudi tesno podporo pred, med in po namestitvi invalidov.

Prehodi na splošni trg dela: *Diakoniewerkstätten Rhine-Neckar* zagotavlja zaposlitveno usposabljanje za podporo prehodov na splošni trg dela. Zaposlitveni trenerji spremljajo posameznike z motnjami v duševnem razvoju med pripravništvom in na zunanjih delovnih mestih. Vsak teden organizirajo tudi dan poklicnega usposabljanja kot projektni dan.

Slovenija:

Koncept svetovanja: Slovenska študija primera se osredotoča na inkluzivno socialno kmetijo Korenika. Koncept svetovanja združuje ekološke in socialne vidike z regionalno referenco, s poudarkom na krepitvi vloge, sodelovanju in ekološki trajnosti. Pri tem se uporabljajo načela »učenja drug od drugega« in individualnega prilagajanja ciljni skupini.

Prehodi na splošni trg dela: Slovenska študija primera izpostavlja inkluzivne zaposlitvene možnosti, ki jih ponuja "Drog violina", ki ga podpira CUDV. Gostilna ustvarja delovna mesta v realnih gastronomskih pogojih in poudarja odgovornost podjetij in družbe pri zagotavljanju inkluzivnih zaposlitvenih možnosti.

Te študije primerov zagotavljajo inovativne pristope in prakse pri svetovanju in prehodu na splošni trg dela za invalide. Izkušnje in elementi iz vsake države so lahko *upoštevani pri razvoju metode Include³*, kot na primer **ciljno usmerjeno svetovanje, programi podprtega zaposlovanja, usposabljanje za delo, poklicno usposabljanje in vključujoče zaposlitvene možnosti.**

Primer dobre prakse

Izjemen primer dobre prakse v **kariernem svetovanju** je **inkluzivna socialna kmetija "Korenika" v Sloveniji**.

Ta inovativen pristop **združuje ekološko trajnost z opolnomočenjem in sodelovanjem invalidov**.

Udeleženci prejmejo **celovito svetovanje in pridobiti dragocena znanja s področja kmetijstva in vodenja kmetije**. *Korenika* spodbuja sodelovalno in podporno okolje ter spodbuja izmenjavo znanja med udeleženci.

Z zagotavljanjem vključujočih zaposlitvenih priložnosti ta koncept svetovanja dokazuje potencial za smiselne prehode na trg dela. Služi kot navdihujoč model za odločevalce, saj prikazuje prednosti prilagajanja svetovanja individualnim potrebam in vključevanja ekoloških in socialnih elementov v proces.

Izvelek iz zaključka Transnacionalnega poročila

Transnacionalno poročilo **izpostavlja ključne zaključke in trditve, ki imajo pomembne posledice za odločevalce na področju kariernega svetovanja**. Poudarja **potrebo po inovativnih pristopih in uspešnih strategijah**, da bi navdihnili in vodili strokovnjake na tem pomembnem področju. Posebej pomembni so naslednji sklepi:

1. **Izboljšani integracijski programi**: Poročilo poudarja pomen **krepite integracijskih programov v kariernem svetovanju**. Ti programi bi se morali osredotočiti na ustvarjanje vključujočega okolja, ki se prilagaja raznolikim potrebam posameznikov, ki iščejo poklicno svetovanje. Z **uvajanjem dostopnih nastanitev, spodbujanjem vključujočih praks zaposlovanja in spodbujanjem podpornega delovnega okolja**, karierni svetovalci lahko pomagajo premagati ovire in invalidom omogočijo enake možnosti za polno sodelovanje na trgu dela.
2. **Podporni ukrepi za prehode v karieri**: Nacionalno poročilo poudarja pomen podpore posameznikom med kariernimi prehodi. Karierni svetovalci **morajo zagotoviti usmerjanje in pomoč invalidnim posameznikom, ko krmarijo v procesu prehoda iz zaščitene zaposlitve na splošni trg dela**. Z razumevanjem izzivov, s katerimi se srečujejo med temi prehodi, in razvojem učinkovitih strategij in programov lahko karierni svetovalci zagotovijo uspešno vključitev v redno zaposlitev.

3. Finančna pomoč pri zaposlitvi: Poročilo poudarja **ključno vlogo finančne pomoči pri omogočanju zaposlitvenih možnosti za invalide**. Karierni svetovalci bi morali zagovarjati politike in programe, ki zagotavljajo ustrezno finančno podporo, vključno s financiranjem za podporne tehnologije, prilagoditve na delovnem mestu, poklicno usposabljanje in druge vire. **Zagotavljanje dostopne in pravične finančne pomoči bo opolnomočilo invalide** za dostop do zaposlitve in uspeh v njej.
4. Inkluzivne prakse in opolnomočenje: Nacionalno poročilo poudarja potrebo, da bi karierni svetovalci **spodbujali vključujoče prakse in opolnomočili posameznike s posebnimi potrebami**. S ponudbo usposabljanja za ozaveščanje o invalidnosti in izobraževanjem delodajalcev o razumnih prilagoditvah lahko karierni svetovalci olajšajo ustvarjanje vključujočih delovnih mest, ki cenijo raznolikost. Opolnomočenje delodajalcev in spodbujanje vključujoče miselnosti bosta privedla do boljših zaposlitvenih možnosti za invalide.
5. Svetovalne storitve in poklicno usposabljanje: Poročilo poudarja osrednjo vlogo storitev poklicnega svetovanja in programov poklicnega usposabljanja pri podpori invalidom. **Karierni svetovalci bi morali zagotoviti celovito karierno usmerjanje, pomagati posameznikom pri raziskovanju različnih kariernih možnosti, postavljanju ciljev in razvoju potrebnih veščin za zaposlitev**. Poleg tega bi morali biti programi poklicnega usposabljanja prilagojeni tako, da bi povečali zaposljivost invalidov in jih pripravili za posebne delovne vloge.

Smernice za odločevalce o kariernem svetovanju

Naslednje smernice politike ponujajo posebna priporočila za **karierno svetovanje za osebe s posebnimi potrebami**. Namen teh smernic je:

- **izboljšati vključujoče prakse,**
- **spodbujanje opolnomočenja in samoodločbe,**
- **zagotoviti enak dostop do možnosti za razvoj kariere.**

Z izvajanjem teh smernic lahko odločevalci spodbujajo okolje, ki podpira invalide pri doseganju njihovih kariernih ciljev in polnem sodelovanju na trgu dela.

Zagotavljanje celovitega kariernega svetovanja:

- Izvedite ocene, osredotočene na osebo: **Odločevalci bi morali dati prednost ocenam kariere, osredotočenim na osebo, ki upošteva posameznikove prednosti, interese, spretnosti in želje.** Uporabite različna orodja in tehnike ocenjevanja, da pridobite celostno razumevanje posameznikovih sposobnosti in potencialnih poklicnih poti.
- Postavljanje ciljev in individualizirana podpora: spodbujajte karierne svetovalce k **tesnem sodelovanju s posamezniki s posebnimi potrebami, da si postavijo realne in smiselne karierne cilje.** Zagotovite prilagojeno podporo, vključno s prilagojenimi kariernimi načrti, priložnostmi za razvoj spretnosti in nenehnim usmerjanjem za pomoč posameznikom pri uresničevanju njihovih kariernih želja.

Spodbujanje partnerstev in sodelovanja:

- Spodbujajte dejavnosti mreženja, ki vključujejo starše in delodajalce.
- Vzpostavite partnerstva z delodajalci: odločevalci bi morali **delodajalce aktivno vključiti v proces kariernega svetovanja.** Spodbujajte partnerstva s podjetji za ustvarjanje vključujočih delovnih mest, ki cenijo raznolikost in zagotavljajo zaposlitvene možnosti za invalide. Spodbujajte delodajalce, da sodelujejo v programih spremljanja delovnih mest, mentorskih programih in pripravništvu, da bi olajšali raziskovanje kariere in razvoj spretnosti.
- Sodelujte z izvajalci poklicnega izobraževanja: **Okrepite povezave z ustanovami za poklicno usposabljanje, da bi uskladili prizadevanja na področju kariernega svetovanja z ustreznimi programi usposabljanja.** Sodelujte pri razvoju učnih načrtov, ki obravnavajo posebne potrebe

posameznikov s posebnimi potrebami, **zagotavljajte, da pridobijo spretnosti in kvalifikacije, potrebne za njihovo želeno poklicno pot.**

- Vključite organizacije skupnosti: Sodelujte z organizacijami skupnosti, skupinami za zagovorništvo invalidov in podpornimi službami za izboljšanje rezultatov poklicnega svetovanja. Ta partnerstva lahko zagotovijo dodatne vire, priložnosti za mreženje in vrstniško podporo za posameznike s posebnimi potrebami na njihovi karierni poti.

Krepitev podpore pri prehodu:

- Razvijajte celovite programe prehoda: nosilci odločanja bi morali poskrbeti za **načrtovanje in izvajanje prehodnih programov, ki olajšajo uspešen prehod posameznikov iz zaščitene delavnice na splošni trg dela.** Ti programi bi morali zagotavljati izčrpne informacije o običajnih zaposlitvenih možnostih, poklicnih poteh in razpoložljivih podpornih storitvah.
- Zagotovite usposabljanje in mentorstvo: **Ponudite programe usposabljanja za opremljanje posameznikov s posebnimi potrebami s potrebnimi veščinami, znanjem in samozavestjo** za uspeh na splošnem trgu dela. Mentorske pobude lahko združijo posameznike s posebnimi potrebami z izkušenimi strokovnjaki, ki lahko zagotovijo smernice, delijo vpogleda in podprejo njihov proces prehoda.

Zagotavljanje dostopnosti in namestitve:

- Dostopnost storitev kariernega svetovanja: nosilci odločanja morajo zagotoviti, da so storitve kariernega svetovanja **dostopne invalidom.** To vključuje **podporne tehnologije, alternativne komunikacijske metode in dostopne fizične prostore.**
- Razumne prilagoditve na delovnem mestu: Zavzemajte se za izvajanje razumnih prilagoditev na delovnem mestu za podporo zaposlovanju invalidov. Odločevalci bi morali **poučiti delodajalce o razpoložljivih prilagoditvah in spodbujati vključujoče prakse,** ki posameznikom s posebnimi potrebami omogočajo, da v celoti sodelujejo v svojih izbranih poklicih.

Spodbujanje ozaveščenja in senzibilizacije:

- Razvijajte programe usposabljanja: odločevalci bi morali **dati prednost razvoju in izvajanju programov usposabljanja za karierne svetovalce, učitelje, delodajalce in druge deležnike.** Ti

programi bi se morali osredotočiti na ozaveščanje o invalidnosti, spodbujanje pozitivnega odnosa do invalidov ter obravnavanje stereotipov in napačnih predstav.

- Sensibilizirajte deležnike: **Izvedite kampanje ozaveščanja za senzibilizacijo širše javnosti, delodajalcev in izobraževalnih ustanov** o sposobnostih in prispevkih invalidov. **Izzovite družbene pristranskosti in spodbujajte vključujoč odnos do razvoja kariere** in možnosti zaposlitve.

Prilagoditev pristopov kariernega svetovanja:

- Individualizirani načrti svetovanja: **Poudarite pomen individualiziranih načrtov kariernega svetovanja, ki upoštevajo edinstvene potrebe, sposobnosti in želje** posameznikov s posebnimi potrebami. Ti načrti bi morali biti **prožni, prilagodljivi in redno pregledovani, da se prilagodijo spreminjajočim se ciljem in okoliščinam.**
- Kulturno občutljivo svetovanje: spodbujajte karierne svetovalce, da so **kulturno občutljivi in obzirni do različnih okolij**, vključno z etnično pripadnostjo, raso, spolom in spolno usmerjenostjo. Kulturno kompetenco je treba vključiti v svetovalne prakse, da se zagotovijo vključujoče in spoštljive storitve.

Zagovarjanje političnih in pravnih okvirov:

- Podpirajte razvoj politike: nosilci odločanja bi se morali **aktivno zavzemati za razvoj in izvajanje politik, ki spodbujajo enake možnosti**, nediskriminacijo ter dostopnost pri izobraževanju in zaposlovanju za invalide. **Sodelujte** z ustreznimi vladnimi agencijami, organizacijami za pravice invalidov in oblikovalci politik, da bi vplivali na reforme politike.
- Pravno varstvo: Zagotoviti, da so invalidi **zaščiteni s celovitimi pravnimi okviri** ki varujejo njihove pravice do enakega dostopa do storitev kariernega svetovanja, izobraževanja, poklicnega usposabljanja in zaposlitve. Spodbujajte **uveljavljanje proti diskriminacijskih zakonov in razumnih prilagoditev** na delovnem mestu.

Raziskave in inovacije:

- Investirajte v raziskave: **Dodelitev virov in financiranja za podporo raziskovalnim pobudam, osredotočenim na vključujoče karierno svetovanje za invalide.** Ugotovitve raziskav bi morale biti podlaga za prakse, ki temeljijo na dokazih, in prispevati k nenehnemu izboljševanju storitev poklicnega svetovanja.

- Sprejmite tehnološki napredek: Raziščite in sprejmite tehnološke inovacije, ki lahko izboljšajo izkušnje poklicnega svetovanja za posameznike s posebnimi potrebami. To vključuje virtualne platforme za poklicno svetovanje, podporne tehnologije in spletne vire, ki ponujajo dostopna in interaktivna orodja za raziskovanje kariere.

Spremljanje in vrednotenje:

- Vzpostavite mehanizme spremljanja: **Izvajajte zanesljive sisteme spremljanja in vrednotenja za oceno učinkovitosti pobud vključujočega kariernega svetovanja.** Redno zbirajte podatke o rezultatih, stopnjah zadovoljstva in stopnjah zaposlenosti invalidov, da prepoznate področja za izboljšave in informirate odločanje na podlagi dokazov.
- Povratne informacije deležnikov: **Aktivno iščite povratne informacije od posameznikov s posebnimi potrebami, kariernih svetovalcev, delodajalcev in drugih zainteresiranih strani** z namenom zagotovitve nenehnega izboljševanja in odzivnosti na njihove potrebe. Spodbujajte sodelovanje v mehanizmih povratnih informacij, kot so ankete, fokusne skupine in posvetovanja.
- **Ustvarite akcijske smernice za svetovanje** ki gradijo na razumljivosti in zavzetosti, odprtem in empatičnem osnovnem svetovalnem odnosu, motivaciji in neodvisnem svetovanju.

Zaključek za odločevalce kariernega svetovanja

Nosilci odločanja o kariernem svetovanju igrajo ključno vlogo pri spodbujanju vključujočega trga dela in **opolnomočenju posameznikov s posebnimi potrebami.** Smernice v tem poročilu služijo kot celovit načrt za te odločevalce, da zagotovijo pravične in dostopne storitve kariernega svetovanja.

S sprejemanjem pristopov, osredotočenih na osebo, vzpostavljanjem partnerstev z delodajalci in **ponudniki poklicnega usposabljanja ter krepitvijo podpore pri prehodu lahko nosilci odločanja olajšajo karierni razvoj invalidov.** Smernice poudarjajo pomen prepoznavanja posameznih prednosti, želja in zagotavljanja prilagojene podpore.

Izvajanje teh smernic zahteva **zavezanost inkluzivnosti, sodelovanju in dodeljevanju sredstev**. Odločevalci se morajo vključiti v stalno usposabljanje, iskati povratne informacije od deležnikov in dati prednost sodelovanju invalidov pri oblikovanju storitev kariernega svetovanja.

Inkluzivni trg dela ne koristi le posameznikom s posebnimi potrebami, ampak tudi družbi kot celoti. S sprejemanjem raznolikosti in opolnomočenjem vseh posameznikov lahko odločevalci ustvarijo delovno silo, ki uspeva na podlagi edinstvenih talentov in prispevkov vseh.

Skratka, z upoštevanjem podanih smernic lahko odločevalci pomembno vplivajo na življenja posameznikov s posebnimi potrebami ter spodbujajo bolj vključujočo in pravičnejšo družbo. Sodelujmo, da bo vsak posameznik, **ne glede na invalidnost ima enak dostop do priložnosti za razvoj kariere in možnosti, da uresničijo svoje sanje in živijo izpolnjujoče življenje.**